

ВАРЈА ЂУКИЋ, ГЛУМИЦА

Театар је рефлекс на нашу свакодневицу

Театар је увек рефлекс на свакодневицу, али ња врста рефлекса у овој представи је нешто што је веома рећко у нашим позоришима, јер глумца одмах ангажује и конкретно и директно, каже Варја Ђукић.

- Најважнија ми је извесност у сваком позоришном процесу. То је поверење, које се ствара на самом почетку. То не може да буде лутање и трагање, већ се из поверења гради процес који води до резултата. Међутим поверење према Арпаду Шилингу је постојало и пре него што је почео да ради са нама и знали смо да је он редитељ који је веома важан и веома друштвено ангажован, каже Варја Ђукић, коју смо синоћ гледали у необичном, занимљивом и ангажованом комаду „Докле поглед сеже“ Арпада Шилинга, у извођењу Краљевског позоришта Зетски дом на Цетињу.

Који је био Ваш изазов да учествујете у позоришном процесу који је подразумевао глумачку импровизацију и учешће глумца у писању текста?

- То је само учествовање у таквом начину стварања. Такав процес подсећа на ситуације из студенских дана, када имате глумачке импровизације, којих сам се увек плашила и питала се како ћу то да урадим. Међутим, на самој аудицији за представу, показала сам себи да то могу и да, без обзира на то што је прошло толико времена, увек могу да искористим своје глумачко самопоуздање. Већи проблем ми је био касније, када смо добили драмско дело које сада играмо. Важно је да се истакне то да смо после десет дана рада добили драмски текст. Неки су се шалили и говорили да је то најбоља драма у Црној Гори која је написана у последњих неколико деценија. Занимале су нас

Посебност музике

- Арпадов театарски рад, живот, друштвени ангажман и мудрост су веома драгоцени, па је и то свирање на клавиру веома занимљиво. Када играте једну улогу, седнете за клавир и одсвирате минијатуру и то лику даје другу димензију. Истовремено, тиме се обједињују и сви карактери и ствара се духовно значење које је важно за целу представу, каже наша саговорница.

све те теме, које нас се лично тичу, и у раду са редитељем није било непознаница. Најпре се створи атмосфера потпуне посвећености, пратили смо једни друге и разговарали смо како би цео процес био успешан. На сцени смо само ми - глумци, нема подршке од костимографа, шминкера, реквизитера... Једноставно, дођемо и све своје понесемо и изађемо на сцену.

Осим тога што је у први план ставио глумце, редитељу је било важно да представа буде и активистичка, зар не?

- Та мера друштвеног ангаж-

тар због тога постоји, он је увек рефлекс на свакодневицу. Међутим, та врста рефлекса у овој представи је нешто што је веома ретко у нашим театрима, јер се глумац одмах ангажује - конкретно и директно. Сви се питамо због чега нам је тако, зашто људи не реагују, због чега немају однос према свим нашим проблемима, али ова представа је нека врста реконструкције механизма у коме човек није у ситуацији да реагује, јер га то друштвено одређење ограничава.

На који начин су изабране и анализиране теме о којима представља проговара?

- Арпад је у једном тренутку био мало оптерећен и питао се да ли је пренаглашена критичност према држави у којој ради представу, јер је знао да недовољно познаје ситуацију. Та сазнања је стицао из наших реакција и импровизација и онда је све то допуњавао. На посебан начин смо дошли до веома ангажоване представе, која не делује другим средствима осим инсистирањем на димензији личног у једном систему. Занимљиво је било и то што је успео да формулише глобалне ситуације које се тичу духа нашег времена, хуманости и проблема са којима је човек данашњице суочен. Некад се не види докле поглед сеже, па тај човек гледа и покушава да види нешто, а не види. Он се упиње да види будућност која је овде поражавачућа, зато што не верујемо довољно у то сутра.

Н.К.

РАЗГОВОРИ О ПРЕСТАВИ И ПРЕС КОНФЕРЕНЦИЈА

КРАЉЕВСКО ПОЗОРИШТЕ ЗЕТСКИ ДОМ НА ЦЕТИЊУ

„Немојте да глумите... мислите“

Варја Ђукић, глумица: Арпад је нас осморо изабрао преко аудиције. Већ тада смо имали теме које се тичу радника, корупције у друштву, породичних односа, генерацијских разлика, односа према средини и тако даље. Одмах смо кренули са импровизацијама, са јасном идејом како ћемо радити и шта ћемо добити као резултат. Радиле смо вредно и добили чак и неке изузетне комплименте. Све што сте вечерас чули је врло јасно сређена целина, врло јасно навођена. Инсистирали смо на томе да се споља не емитују било какви сигнали, знаци који се често примењују у нашим театрима.

Срђан Граховац, глумац: Знали смо да је тема рецимо – банка или - однос двоје људи, а онда смо добијали да са тим радимо оно што мислимо да треба. То су биле импровизације које су, веровали или не, трајале близу сат времена. Нико нас није дирао ни прекидао и нисмо могли да верујемо да покривамо толико дуго простор, у трајању целовечерње представе. Имали смо драгоцене драматурге, који су били одличан тим, који је радио до касно увече и нама доносио текстове, на основу онога што је Арпад мислио да је битно. Тако смо текстове слагали из наших импровизација. Код ликова је занимљиво то што они нису потпуно свесни свега што им се дешава. Несвесни су својих пропасти.

Спасоје Ж. Миловановић, критичар: Одавно се у позоришту нисам забављао као вечерас. Све је било блиско и попролично добро урађено. Читав концепт, поред интересантности, пружа и наду. То је оно што недостаје друштвима са ових простора.

Дејан Ђонових, глумац: После премијере, редитељ нам је рекао да му је било важно то што је препознао наш став према одређеним темама, који му се чинио најстабилнијим у односу на наша мишљења. Импровизације су рађене управо на основу наших мишљења и сукоба. Тако смо добили

много материјала. У ситуацијама у којима нисмо били свесни шта се дешава, одједном смо видели да то функционише. То је записано, снимано и добијали смо текст који је сажиман. Не мислим да производимо глумце у писце, али се нешто може десити када имате редитеља који зна да вас води. Арпад нам је рекао „немојте да глумите, мислите“ и ми смо тако радили.

Варја Ђукић, глумица: Задатак за део импровизација су управо били људи, који се налазе у безизлазној ситуацији. Питање је било како је они решавају и излазе из ње.

Снежана Дамјановић, психијатар (публика): Мислим да мали људи немају могућности, немају излаза. Они су лимитирани, а сви излази су им дати од стране оних који их контролишу. Њихов врхунски домет је да се претворе управо у исте такве. То је проблем малих људи, који настају у таквим временима. Да ли је то малограђанштина, лоше изведена револуција, транзиција – свеједно. Малом човеку се, нажалост, не даје шанса. Може само да се нада.

Нада Вукчевић, глумица: Арпад је мудро оставио отворен крај који је у нашој представи јако горак. Ипак, неко види трачак наде, а неко потпуни пад. Шта ће да се

деси са то двоје младих људи, то не знају ни они ни ми, нико то не зна. Сви смо кројачи своје судбине и ако је држимо чврсто, вероватно ће нешто бити од тога. Ако се препустиш систему и дозволиш да те наша Морача шиба лево-десно, то је твоја судбина.

Ненад Ковачевић, новинар: Занимљиво је да су сви ти ликови некако стварни и изузетно реални. Сусрећемо их на улици, у превозу...

Јелена Симић, глумица: Начин на који смо радили на пробама, био је исти као на кастингу. Могли смо да користимо своје приватне приче, у форми исповести, а могли смо и да маштамо. Једино је било важно да добијемо тему која нас дира, тера на размишљање и која ће нас довести до тога да од срца понудимо свој став и интересантне ликове. Никад у позоришту нисам осетила такав тимски рад, као сада. Зависили смо једни од других и пратили све приче на пробама, јер нико није знао ко ће шта да игра.

Радојко Лако Веселиновић (публика): Од свега што сам успео да повежем и видим вечерас, то је била фантастична глумачка игра. Све остало је било лутање у магли. То је мој лични став.

Татјана Дадић Динуловић, теоретичар сценског дизајна: Ово

је било снажно, поштено и јако узбудљиво. Представа заиста почива на глумачкој игри. Гледала сам је са великим узбуђењем.

Зоран Вујовић, глумац: Свако има право на другачије мишљење, али мишљење које је острашћено једом не припада овом округлом столу. Није истина да је ова представа лутање, магновење. Специфична је по томе што су спојени уметнички и политички циљ. Арпада у његовој земљи сматрају више политичарем, него уметником, али то овде није случај. Позориште треба да буде ангажовано и ако не провоцира, не изазива, онда сви треба да правимо ципеле, против чега немам ништа. У представи су одабране горуће теме.

Душан Ковачевић, глумац: Када смо играли ову представу у једној средњовековној цркви у Италији, нисмо могли титл ни где да ставимо, осим са десне стране. Мало смо били у паници како ће италијанска публика да прати представу. Невероватно да су и они реаговали на местима где реагују и људи са нашег говорног подручја, коме су ове теме блиске. У Мађарској, од нашег првог ношења столица, које карактерише наш народ и менталитет, публика је одмах реаговала и препознала и себе у томе. Хоћу да кажем - земље које су прошле ово што ми сада пролазимо, транзицију, нису заборавиле. Код њих постоје исти проблеми као код нас.

Ана Милошевић

Радио-телевизија Србије

НАДА ВУКЧЕВИЋ, ГЛУМИЦА

Увек смо били у неком залеђу

Обе Наде су жртве грешке која је остављена у систему, а вуче из наших породица.

Да ли сте се први пут у овој представи исказали и као писац, или на неки сличан начин импровизовали или нисте имали овакво позоришно искуство до сада?

-Радили смо нешто слично са Борисом Љешевићем али не баш на тај начин. То је таква врста театра где је глумац слободан, огољен, без рефлектора и сценографије. Нисам била буквално писац јер је то било стварање сцена из дана у дан и то се стално мењало уз бројне корекције од стране драматурга. Тако да не могу да станем у потпуности иза тог текста као да сам га у целисти писала. Сви су понешто додавали, сугерисали, али сам ипак била по први пут и писац.

Шта вам је овде било најизазовније у тумачењу две Наде?

-Арпад је тражио од мене да будем потпуно мирна споља а изнутра врела. Ја се бавим физичким театром и волим кад пршти а с њим сам открила нешто потпуно другачије, много лепше, суптилније и путеније.

Имали сте fine прелазе из једног у други лик, две жене са потпуно различитим животима а ипак негде сличне.

-Да, морала се направити једна фина разлика између једне и друге Наде а да се не дира ниједна сцена, тако да сам успела направити некакав рез. Иначе, оба су ми лика блиска, не повезује њих само несрећа него нека грешка, тачније жртва која је постављена у систему и

која вуче из наших породица. Да се препустиш нечему а онда да после четрдесет година, почнеш да се бориш против тога. То раде кукавице, више пута сам то говорила неким женама, да је лако уклонити се у систем и дозвољавати да нам раде то што нам раде али да је то апсолутно кукавички. Какав генетски код? Ми не морамо да будемо жртве. Дефинитивно је наш проблем мањак храбрости и линија мањег отпора.

Да ли је једино материјални моменат био пресудан да тако паднемо у сваком па и у људском смислу?

-Не можемо се тиме увек бранити. Морамо нешто направити, променити. Ја лично радим још три посла поред рада у позоришту и то не само да бих имала за egzистенцију, већ желим да учим нешто ново, да пишем, да предајем, да се бавим балетом...А зашто нисам отишла негде!? Чекамо да се неки врате и предузму нешто уместо нас. То је тужно и такви смо јер смо увек били у неком залеђу. Наша тек рођена деца, ево, она ће да направе нешто, да би било боље. А шта ти радиш у том свету, шта радиш док то изговараш!? То је самоубство. Ево ја тренутно радим са Дином Мустафићем *Зимску бајку* и то не овог пута као глумица, већ сценски покрет и кореографију. Наравно, не зато што ми је досадила глума већ желим да у свему будем део свог позоришта.

М. Петровић

НЕМАЊА РАНКОВИЋ, УМЕТНИЧКИ ДИРЕКТОР ЈФ-А

Позориште мора да промовише хуманост

-Фестивал је и значајан театаролошки извор који омогућава, не само Ужичком позоришту, већ и српском театру да се упоређи и размени искуства са другим позориштима у региону, каже Ранковић.

Југословенски позоришни фестивал у Ужицу основан је 1996, на иницијативу тадашњег Министарства културе и Града Ужица с циљем да се на њему приказују најбоља позоришна остварења из протекле године у тадашњој Југославији, односно Црној Гори и Србији. Једанаест година касније, доласком мр Немање Ранковића за уметничког директора фестивала и НП Ужице, селекција је проширена и, осим Црне Горе и Србије, обухватила је представе из Босне и Херцеговине и Хрватске.

- Заговарао сам такав концепт, који је Савет фестивала усвојио и од 2007. фестивал добија допуну у свом називу - *Без превода*, што указује на то да се на том простору, који баштини слично културно наслеђе, говори исти или сличан језик - објашњава Ранковић додајући да се такав концепт показао веома успешним.

- То је допринело да фестивал превазиђе почетне задатости, а показало се да у Народном позоришту Ужице имамо снаге и знања да фестивал позиционирамо на позоришној мапи региона. Било је фасцинантно то што је за веома кратко време постао респектабилна позоришна манифестација у региону и што су се све позоришне куће радо одазивале нашим позивима да нам буду гости - наводи Ранковић.

Уз истицање да, по оцени селектора, фестивал покушава да угости најбоље представе, без обзира на позоришни жанр и порекло аутора, он истиче да концепт фестивала није утемељен по формули мало туге - мало смеха, већ искључиво на основу квалитета представа.

- Наша намера је да се приказују најбоље представе савремене поетике, које су театаролошки релевантне и које успешно комуницирају са стварношћу у којој живимо. Претходних година било је представа које су одушевиле и публику и критику, око неких су се ломила копча, али и оних које су гледаоци напуштали. О представама се веома живо расправљало, што је значајно за фестивал, јер су се тиме изоштравали позоришни сензори и публике и нас који га организујемо, али и стручне јавности и медија. Такво искуство је драгоценост за развој и напредовање фестивала - оцењује саговорник *Данас-а*.

Такав концепт, додаје он, публици је омогућио увид у позоришна дешавања у региону, а фестивал је постао, не само позоришна спона, већ успева да обогати и друге врсте комуникације у региону.

- Фестивал је и значајан театаролошки извор који омогућава, не само Ужичком позоришту, већ и српском театру да се упоређи и размени искуства са другим позориштима у региону - оцењује Ранковић.

У фокусу овогодишње селекције је, како објашњава, човек у нашем дехуманизованом времену и сматра да "данашња сурова реалност захтева од позоришта да проговори о судбини тзв. обичних људи".

- Намера нам је да и овогодишњим фестивалским репертоаром, кроз приче о судбинама обичних људи, реafirмишемо хуманост и отуда овогодишњи фестивалски мото - *За ово мало душе*.

Н. Ковачевић (Данас)

СРЂАН ГРАХОВАЦ, ГЛУМАЦ

Култура је наш једини излаз

-Понекад помислим да се намерно иде ка томе да у позоришту квалитет опадне и да се покаже да оно и није толико битно за једно друштво, каже Граховац.

Каква судбина, по Вашој процени, очекује театар у будућности?

- Тамо где постоји квалитет и где људи раде на професионалан начин, не приватизујући позориште, где људи не беже од промена и прихватају модерно позориште - театар ће опстајати. Материјална средства су увек велики проблем, јер се све мање издваја за уметност и културу, самим тим и за позориште. Ипак, мислим да је главни проблем нешто што се дешава на читавом простору экс Југославије, а то је да разни кланови, разни лобији доводе позориште до деградације. Постоје феноменални глумци који су остављени по страни, који не добијају улоге, али има и позитивних примера. Позориште у којем радим, у којем сам одиграо доста добрих представа и улога, а то је Зетски дом има ту атмосферу у којој може да се дише пуним плућима и људе привлачи оним што није лаж, није превара. Уместо тра-ла-ла варијанти, оно им нуди прави, квалитетан позоришни производ.

Да ли држава у довољној мери подржава културу?

- Понекад помислим да се намерно иде ка томе да у позоришту квалитет опадне и да се покаже да оно и није толико битно за једно друштво. Чини ми се да држава има свуда краке по том питању, чак сам сигуран у то. Свака држава, после одређеног времена, почиње бирократијом да урушава културу, оно у шта је највредније улагати. Култура је наш једини излаз и баш због тога је потребно улагати у њу и инфраструктуру која је прати. Био сам на првом Југословенском позоришном фестивалу са представом *Горски вијенац* и видим да се у

самој згради ужичког позоришта за две деценије готово ништа битно није променило, сем Мале сцене и клуба. Знам да је и ваше позориште имало проблема са поплавама у приземном делу, да су потребна средства за много тога. Као што је код вас, тако је углавном свуда.

Да ли је професија којом се бавите испунила ваша очекивања?

- Од прве представе, *Горски вијенац*, коју сам радио са мојим професором Браниславом Мићуновићем, знам да сам веома напредовао, а то је оно што сам желео и очекивао. На почетку је било треме и страха, неконтроле читавог мог организма, али данас је све то исклесано и на свом месту. Радио сам доста великих улога и јако сам поносан на то. Разочара ме једино када од неког, ко не цени суштину позоришта, а то је глумац и кућа у којој он ствара, чујем: кад уђете у позориште заборавите све своје проблеме. Све је управо супротно. Дођите у позориште са тим својим проблемима, носите се са њима, не потискујте ништа. Лаж и обмана, чињеница да се не бавимо основним стварима у позоришту, то је оно што ме јако

вређа.

Све чешће примећујемо одсуство сценографије и костима у представама. Да ли је то нови тренд или последица недостатка средстава?

- Мислим да су то нови трендови. Наравно да сценографија, костим чине позориште, али... Имали смо ми у Зетском дому представу *Опера за три гроша* са којом због огромне, претешке сценографије нигде нисмо могли да одемо. Са друге стране Борис Лијешевевић је радио представу *Очеви су град (или)* која је имала велики успех, а није имала сценографију. Данашњи модерни редитељи хоће глумца на сцени који може да ти дочара кишу... и неким драматуршким цакицама које људи са паментим оком могу да направе. Читава плејада најбољих редитеља на экс југословенским просторима као што су Тони Јанежич, Арпад Шилинг, Диего Де Бреа, Андраш Урбан, млади Мирко Радоњић... имају ту способност да ствари ураде на такав начин, а богам није да су у некој милости.

ЦНП је некада радио и копродукције у којима је, поред редитеља, било пуно глумаца са экс ЈУ простора. Утисак је да у последње време тога више нема?

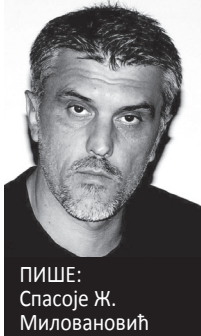
- Било је то златно време

ЦНП-а. Док је Бранислав Мићуновић био на челу тог театра долазили су они који су били у најбољој форми попут Паола Мађелија, Едварда Милера и других расних редитеља. Циљ је био довести оне који знају шта је позориште и њима препустити да бирају шта хоће и са ким да раде. Имали смо глумце из Србије, из Хрватске у нашим представама. То је богатство и нешто што помаже, посебно младим глумцима, да савладају занат. Када сам на сцени поред себе видео такве ауторитете као што су Воја Брајовић, Мира Ступица, Петар Краљ, нисам знао где сам. Био сам невероватно узбуђен због тога што радим са њима, поштовао сам сваки њихов дах и трудио сам се да нешто не пореметим својим чињењем. И дан данас се тако осећам када сарађујем са великим именима глуме.

Какве су шансе младих глумаца да се афирмишу?

- Државни и приватни факултети који су поотварани избацују велики број глумаца не сортирајући их како треба. Некада се знало у Београду, Загребу и Сарајеву, чак и на Цетињу тих првих година, да од хиљаду људи у у класу може ући само њих осам. Сада, рецимо, имате 10 пријављених од којих ће у класу примити њих шест. Хиперпродукција замајава многе од тих људи. У Црној Гори, на срећу, већина младих глумаца још увек има шансу да ради. Имамо то дечије позориште које је запослило младе, у ЦНП-у се недавно запослени неки нови људи. Позориште Зетски дом планира да оформи ансамбл. О односу квалитета и квантитета не бих говорио, али пошто смо мали простор и имамо једну академију, то је за сада, још увек под контролом. В.Т.

ПИШЕ:
Спасоје Ж.
Миловановић

РЕЧ КРИТИКЕ

Нестрпљење – карактеристика менталитета

(Колективни аутор: Докле поглед сеже, драматурги: Бенце Биро, Каџа Ђармати, редитељ: Арџа Шилин, Краљевско позориште Зејски дом на Цетињу)

Докле поглед сеже, у режији мађарског редитеља Арпада Шилинга, а по тексту насталом колективним ауторским радом редитеља, драматурга Бенце Биро и ко-драматурга и преводиоца Кате Ђармати, те глумца Краљевског позоришта Зејски дом на Цетињу (Варја Ђукић, Дејан Ђоновић, Александар Гавранић, Срђан Граховац, Душан Ковачевић, Јелена Симић, Зоран Вујовић, Нада Вукчевић) супротставља се позоришту као „лепој и паметној животињи“, као органском делу које чини привидно глатку и хомогену дубокоумну целину, без видљивих шавова.

Како нас програмска књижица припрема - текст је настао тако што је редитељ понудио ситуације и карактере, глумци, сходно свом изван- и унутар-позоришном искуству, импровизовали на задате теме, а драматурзи све то уобличио у какву-такву кохерентну целину. У фокусу њиховог интересовања је црногорско, али и свако друго, друштво овде и сада, друштво које је напустило своју прапостојбину и још увек лута у потрази за новим простором сигурности, друштво у којем је урушен стари систем вредности и које је изгубило наду да ће икада више икакав систем вредновања бити успостављен. Широком потезом исписује се судбина транзиционих губитника, разорених породица, апатрида, скицирају се портрети политичара и новопечених богаташа, отвара Пандорнина кутија сукоба генерација и даје хиперреалистични колаж неспремности да се прихвати одговорност, заборавности, незаинтересованости, безидејности и сумануте идејности.

Форма којом се користе позива се на множину, на симултаност, на дивергентност, како би поузданије дошла до циља, предочила један непостојан свет чија се сложеност крије на пречицама, у завијучима и непоузданим токовима. Сцена на почетку још и има некакве остатке сценографије – неколико столица, један кревет и један клавир у дубини, да би се врло брзо у потпуности испазнило; светло је радно, публика је осветљена – она је ту као саучесник, неми актер. Нема позоришне илузије. Глумци су у приватним костимима. Ликови, које износи на дискусију, зову се онако како се сами глумци зову. Нема никакве надсимболике. Играју тридесетак различитих улога, крхотине, остатке, иверје, мрвице позоришних ликова и комаде њиховог јединства, неједнако раздвојене празнином некакве радње и некаквог заплета. Догађа се додуше да празнина однесе превагу и да се почеци изгубе, да природа односа и наставка међу деловима остане недовршена и да је узалудно тражити трагове неке ујединитељске перспективе, обриси некаквог архипелага у скупини расутих острваца. Радња се колико толико обједињује на праћењу судбине тројице радника у представништву италијанске фирме за намештај у Подгорици (Зоран Вујовић, Срђан Граховац, Душан Ковачевић), које, због рационализације, директорица (Варја Ђукић) једног по једног отпушта, да би на крају и она сама остала без посла и заједно са ћерком отишла мужу у иностранство. Од почетне сцене када њих тројица износи оно мало „италијанског намештаја“/елемената сценографије и инсистирања Срђана да одморе и забушавају, због чега први и добија отказ, како би им испричао о некаквој машини која од ничега производи свашта, као идеја за брзо богаћење, до завршне сцене када се двоје

младих (Александар и Јелена) у Енглеској сличајно сусрећу и откривају да су из Подгорице, незадовољни својим животом и статусом у средини у којој су се затекли, те предлажу једно другом да се врате кући, јер се и кући може добро живети само ако се има добра идеја за бизнис, као на пример да купе машину, о којој су читали, а која од ничега производи свашта, једна за другом ређају се слике трагичког патоса и урнебесног смеха, смеха који растерећује и наново обликује терет свести о изгубљеним надањима и нестрпљивости у јурењу за материјално богатјем животу, која постаје менталитетска карактеристика.

Испражњена сцена, којом одјекују дисонантни тонови клавира (композитор Нина Перовић), сву пажњу усмерава на игру глумца. Срђан Граховац са пуним глумачким кредибилитетом игра лењивог човека, затвореног у сопственој илузији о бољем животу који само што није, а због које губи породицу и завршава на сметлишту. Зоран Вујовић било да је био замишљени бивши професор који је, због сукоба на факултету остао без посла, принуђен да буде носач и иницијатор комичне пљачке банке, која врхуни представом, или архитекта који одустао од наде за послом и препустио се мафијашко-тајкунским послодавцима, пленио је резигнираном отуђеношћу. Душан Ковачевић је комички експлозивно са лакоћом прелазео од приглупог друга ове губитничке тројке до безочног новопеченог богаташа који планира бунгалове у националном парку, незаинтересованом за очување животне средине. Дејан Ђоновић са изразитом иронијском свешћу према извануметничком референту је са завидном убедљивошћу скицирао како испразност политичких паролa и корупционашко расипништво политичких елита као министар за туризам и одрживи развој на конференцији за штампу, тако и Лајев комплекс, који доминира овим балканским просторима у настојањима родитеља да „убију“ сопствену децу да не би видели њихову просечност и губитништво, када као отац који спречава ћерку да напусти Црну Гору и оде у Шведску у потрази за достојанственијим животом. Варја Ђукић је била раскошно тачна тумачећи лик директорице и мајке, жене до празнине потиснутих емоција. Јелена Симић и Александар Гавранић са знатним успехом су тумачили ликове младе генерације која тек прави прве кораке у једном, суштински, шизоидном друштву. Нада Вукчевић је више мање достојно тумачила ликове жена које покушавају да се отргну безнађу патријархалности, а која из дана у дан губи тло под ногама.

Свеђећи написано, ваља истаћи да ова представа не доноси ништа ново ни на исказном, ни на значењском нивоу. Она баштини традицију авангардног театра и фрагментарне драматургије. Она је само још један поступак исписивања стварности заснованог на демонтажу, штавише на разарању, који смо имали прилике да гледамо или да о томе читамо. Слично представи *Хотел Косово* Народног позоришта Приштина, привремено измештеног у Грачаници, она плени својом исцелитељском моћи која превазилази сваки естетски недостатак који се може препознати. *Докле поглед сеже* је сат и по разложно тачног и непретенциозног позоришног шарма, којој само злонамерни гледалац може да тражи ману.

РЕЧ ПУБЛИКЕ

Нове позоришне могућности

Светлана Савић, новинар: Врло занимљиво представљено. Свиђа ми се вечерашња представа. Сама глума била је јако добра, а и врло добро осмишљени прелазни са живом музиком са сцене. Саме приче данашњице и свакодневна питања. Веран приказ једног сасвим обичног дана негде на Балкану.

Тамара Мојсиловић, ученица: Представа ми се свидела. Занимљива и врло прилагођена свима, да схватимо ситуацију, и да помогне у неким одлукама. Добро представљена садашњица.

Светомир Милутиновић, новинар: Добри су били. Врло верно ос-

ликани сви сегменти друштва, од врха, до дна, преко успеха и пропасти.

Милица Поповић: Нисам одушевљена. Иако је баш верно причано о данашњици, остало ми је нешто недоречено. Научена сам да после одгледање представе имам поуку, вечерас сам остала ускрађена за то.

Павле Симић, студент: Врло необичан и несвакидашњи приступ самој представи. За мене је ово нешто ново, некакво ново откривање позоришних могућности. Иако без сценографије, раскошних костима, вечерас ми ништа није недостајало, све ми је било потаман.

Б. Д.

ЗОРАН ВУЈОВИЋ – ГЛУМАЦ

Генетика је чудо

-Ми смо на овим просторима посебно зајажени у тажењу једних по другима у остварењу циљева. Генетика је чудна ствар. А ми овде носимо баш тај ген. У нашим хабитусима је усађено то да „већа риба једе мању рибу“. То је недостајак саосећања, борба прљавим средствима, прљавим правилима игре, каже Вујовић.

Глумца Зорана Вујовића годинама гледамо у фестивалским представама и публика га у Ужицу већ доживљава као домаћег, па му се и срдечно јављају по холу и испред позоришта. Сходно томе, намеће се питање: Како је бити гостујући домаћин?

- Увек ми је драго када долазим у Ужице. Врло често се шалим са својим колегом Мишом Обрадовићем „Куку...Како ћемо сада у Ужице? Из године у годину долазимо са све мањом улогом.“, па се добро насмејемо, мада је он синоћ имао запеженију улогу. А да се осећам као домаћи, то је тачно. Верујем да ћу идући пут у Ужице доћи опет са добром глумачком причом па да се на неки нови начин упознам са публиком.

Између две представе на овогодишњем фестивалу, нисте одмарали, већ сте путовали на други ангажман?

- После представе Самоубица одмах сам отпутовао на три сата снимања у Подгорицу и вратио се да се спреим и за представу Докле поглед сеже. Било је напорно, али вредело је жртвовати се због овог фестивала и ужичке публике.

У представи глумци тумаче два до три лика, а за Вас се чини да је у питању само један?

- У представи тумачим један лик, али у једном тренутку тумачим једну силу која се у моменту провлачи сценом, а то је моменат када свирам клавир, тада нисам Зоран, па је то други лик. А када сам човек који је обезбеђење Душану, тад сам трећи лик. Тако да, могу рећи, и ја имам три лика у представи.

Једноставност

- Ово није класична такмичарско фестивалска представа. Мегаломанска. У питању је прави минимализам, и такмичи се својом једноставношћу. На њу је најбољи коментар дао један Мађар, који је изјавио „Хвала вам за мир у театру.“ Дакле, минималним средствима се овде постиже једно од основних театарских правила, а то је заборављање глумца на себе самог у улози. Играјући сами себе, и зовући се властитим именима, ми заборављамо на себе и та имена постају нечија, било чија имена. То је оно што је стварно фасцинантно, а успели смо да постигнемо.

чим једну силу која се у моменту провлачи сценом, а то је моменат када свирам клавир, тада нисам Зоран, па је то други лик. А када сам човек који је обезбеђење Душану, тад сам трећи лик. Тако да, могу рећи, и ја имам три лика у представи.

Зашто у животу, као и у синоћној представи, газимо једни по

другима?

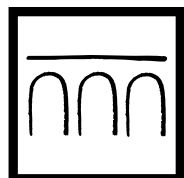
- Не знам. То је просто у човеку. Ми на овим просторима смо посебно запажени у томе. Генетика је чудна ствар. А ми овде носимо баш тај ген. У нашим хабитусима је усађено то да „већа риба једе мању рибу“. То је недостајак саосећања, борба прљавим средствима, прљавим

правилима игре. Дуго ће још времена проћи док не постанемо део цивилизованог друштва. Да почнемо да се нормалним и поштенним средствима боримо за свој живот и да га тако изграђујемо.

Доста сте ангажовани пословно? На чему тренутно радите?

- Доста ме има у позоришту, од кога тешко успевам да организујем приватни живот. У последње време, много више трагам за нечим новим, а почињу да ме привлаче све више послови везани за телевизију и филм. Тренутно пишем и сценарио за један филм, који планирам ускоро да завршим. У ЦНП-у припремам Шекспира са Дином Муштафићем. Када ове обавезе завршим, а надам се да је то ускоро, планирам да пронађем сродну душу, особу са којом ћу да се скрасим и оформим породицу и изродим децу. То су ми највећи приоритети сада. Али и да идуће године дођем на ЈПФ.

Б. Дамњановић

О ПРЕДСТАВИ

“Игор Вук Торбица надмашио очекивања “Причама из Бечке шуме” (...). По много чему “Бечка шума” својеврсни је наставак “Хинкеманна”, али је и велики ауторски корак напријед, реализиран с јасном идејом и прецизном концепцијом, у сурадњи с драматургињом Катарином Пејовић.” (Бојана Радовић, Вечерњи лист)

“Несретну Маријану, једину жртву међу антијунакињама, изврсно игра Наташа Јањић...” (Томислав Чадеж, Јутарњи лист)

“Нема ниједне улоге која није студиозно направљена, од Алфредове баке и мајке (Перица Мартиновић и Ксенија Пајић), преко његова кладионичког “пријатеља” Хирлингера (Фрањо Дијак), старије спонзоруше (Нела Коцсис), барунице (Ивана Рошчић), америчког повратника (Живко Аночић), Капетана (Синиша Ружић) или конкурента Ериха (Никола Баће). Филип Крижан у роли остављеног заручника Оскара изнимно глумачки проишљиво и беспштедно истражује врсту опсесивне љубави која толико “воли” да једноставно не примјећује гњечење свог идеалног објекта. Најкомплекснију улогу комада бриљантно игра Барбара Нола као кварталска Тетка, трауматизирана опћом бездушности и склона разним врстама “запињања” у говору, при чему је једина свјесна да све што се догађа у малој месници прецизно одражава и прелама односе велике политичке меснице. (...) Родитељски пар наивне, несигурне Маријане и њезине тиранске мајке играју Наташа Јањић и Јелена Михољевић, с тиме да Михољевић мајсторски погађа диву малограђанштине у стилу Жељке Маркић – на сцени видимо још једну “велику мајку” која на сва уста симболички кликће: “Живио патријархат!” и с њиме припадајућа скрушеност женског рода, а при том врти око малог прста месарчиће, министриће и друге спонзорчиће свог крајње непатријархалног дућанчића.” (Наташа Говедић, Нови лист)

NARODNO POZORIŠTE
UŽICE

Република Србија
Министарство културе и информисања

ВЕЧЕРАС

ГАВЕЛА-ГРАДСКО ДРАМСКО КАЗАЛИШТЕ
ЗАГРЕБ

ПРИЧЕ ИЗ БЕЧКЕ ШУМЕ

Еген фон Хорвај

Редитељ	Игор Вук Торбица
Преводацац	Драгутин Хорват
Драматуршкиња	Катарина Пејовић
Сценограф:	Бранко Хојник
Костимографкиња	Марита Ђопо
Аутори музике	Ненад и Ален Синкауз
Кореограф	Правдан Девлаховић
Дизајн светла	Здравко Столник
Сар. за сцен. говор	Ђурђа Шкавић
Асист. редитеља:	Хана Зрнцић Дим и Леа Анастасија Флегер

Играју:

АЛФРЕД	Игор Ковач
МАРИЈАНА	Наташа Јањић
ФЕРДИНАНД ХИРЛИНГЕР	Фрањо Дијак
ГОСПОЂА ЧАРОБЊАК	Јелена Михољевић
ВАЛЕРИЈА	Нела Коцсис
ОСКАР	Филип Крижан
КАВАЛЕРИЈСКИ КАПЕТАН	Синиша Ружић
МАЈКА	Ксенија Пајић
БАКА	Перица Мартиновић
ЕРИХ	Никола Баће
ТЕТА ХЕНРИЕТА	Барбара Нола
ХАВЛИЧЕК	Јанко Ракош
БАРУНИЦА, ИЗЛЕТНИЦА,	Ивана Рошчић
МИЛОСТИВА ГОСПОЂА	Живко Аночић
МИСТЕР, ИЗЛЕТНИК 3	Ања Ђуриновић
ХЕЛЕНА, ЛИЗИ	Свен Медвешек
ИСПОВЈЕДНИК,	Тена Немет Бранков
ИЗЛЕТНИК 2	Филип Шоваговић
ЕМА	
КОНФЕРАНСИЈЕ,	
ИЗЛЕТНИК 1:	

• prvi partizan •

ДУНАВ
ОСИГУРАЊЕ

ГРАД
УЖИЦЕ

ПИШЕ:
Зоран Јеремић

ГИМНАЗИЈСКИ ПОДРУМ

Зaista смо током свих ових фестивалских година имали привилегију да пратимо зрења и генерацијске смене црногорске глумачке елите. Ни овај пут нису нас изневерили. Истини на вољу, није морао ансамбл цетињског Краљевског позоришта толико да се труди да нам докаже како на сцени преписује из свакодневице. То што се кобајаги брише граница између позорице и живота, глумаца и публике, каткад доведе представу до границе смисла, одсуства чуда и мањка позоришне илузије, па често не знам да ли и ја треба да гањам часне вериге по сцени или само моје мисли да врлудају, или да перманентну концентрацију ипак сачувам за ђевапчиће на Малој сцени.

Пластичније речено, знам ја да се величанствена Неоплантина кобасица са билборда у улици Љубе Стојановића не једе, али лепо ми да је као транзициони Лилипутанац гледам... А Арпад Шилинг и његови глумци као да хоће да ме пошто-пото увере да ју је могуће и појести. Немам ништа против, нека они једу, ја ћу катарзу ипак потражити у ситно исецканом кулену код Цане у Месари Бојовић.

Шалу на страну, кад неко на голој сценској ледини успева да од прве појаве игром освоји срце публике, онда је ту реч о победи духа уметности. Ако су ову представу, како кажу, утемељили на „импровизацији“, желећи да ангажовано, прецизно и храбро сецирају путеве нашег бесплућа, карактерологију и друштвену патологију поднебља, онда су у томе заиста успели. И то са мање-више ефектно изваганом ироничном дистанцом спрам бројних феномена који нам загорчавају

живот. Представа је иначе почела без Шмалове добродошлице и без молбе да искључимо своју мобилну апаратуру. Јесмо ли ми уопште синоћ били у позоришту? Немојте да се изненадите ако вас позову као сведоке једне неуспеле пљачке. Мада напредњаци тврде да су нас демократе толико задужили да у граду више нема шта ни да се поштено опљачка.

Е сад, ако је неко заинтересован за ону чаробну машину од пет хиљада евра у коју убациш којешта а испадају предмети жеља, можда је најбоље да се обрати страначким првацима уочи избора. Такве полвне робе по багателним ценама у новијој историји Ужица може да се нађе колико хоћеш. Мало су скупљи они нежнији апартчици, што не пене много, ко сапуни за кућн љубимце. Најјефтнији и најбројнији су они што не виде даље од властитог пупка.

Историчар Милорад Искрин у књизи „Кафане и пекарне Ужица“ сачувао је једну поучителну причу. Дошао у Ужице краљ Александар Обреновић. Централни део церемонијалног дочека одвијао се у сали Ужичке реалке. Поједини представници странака и удружења пријаве се да их краљ прими у аудијенцију. Бејаше неки врео дан крајем лета, отегао се ред пред Гимназијом. Групу политичких представника, пошто су међу последњим за пријем, уведе један од организатора у гимназијски подрум, где се чувало иће и пиће за краљевску трпезу. Добро навалише, као да је судњи дан, све док један од њих не помену да би сад могли ићи кући, јер шта ће им краљ рећи ако чује...

Добро, све што је гимназијско није ми страно, али питам се колики је тај „гимназијски подрум“ кад се из њега деценијама не може изаћи.

Интересовање публике

- Интересовање публике за фестивал најбоље се илуструје тиме што број гледалаца превазилази број седишта у великој сали, која има 580 места. На захтев публике, принуђени смо да омогућимо додатне столице, јер на представама буде и око 700 гледалаца. Посебно су за фестивал заинтересовани ужички средњошколци и студенти уметничких факултета из целе земље и желимо да им изађемо у сусрет - изјавио је за Данас Немања Ранковић, уметнички директор ЈПФ-а.

Синоћњу представу гледали су гимназијалци из Пожеге предвођени Петром Матовићем, професором књижевности, познатим песником.

Н.К.

Представљање књиге Ивана Меденице

Сутра, у петак, у 18 часова, на Малој сцени Народног позоришта, биће представљена књига „ТРАГЕДИЈА ИНИЦИЈАЦИЈЕ ИЛИ НЕПОСТОЈАНИ ПРИНЦ“ аутора ИВАНА МЕДЕНИЦЕ. О књизи ће говорити Небојша Брадић, позоришни редитељ и уредник едиције Арс Сцена, Зоран Хамовић, главни уредник ИП Клио и аутор, Иван Меденица, професор на Факултету драмских уметности у Београду.

Danas

NOVI
MAGAZIN

impol
Aluminium Industry
Impol · Seval

ОЦЕНА ПУБЛИКЕ

ЈУГОСЛОВЕНСКО ДРАМСКО ПОЗОРИШТЕ БЕОГРАД ТАКО ЈЕ (АКО ВАМ СЕ ТАКО ЧИНИ)	4.61
ЦРНОГОРСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ ПОДГОРИЦА САМОУБИЦА	3.84
КРАЉЕВСКО ПОЗОРИШТЕ ЗЕТСКИ ДОМ ЦЕТИЊЕ ДОКЛЕ ПОГЛЕД СЕЖЕ	4.38

Издаје: Савет XXII Југословенског позоришног фестивала Ужице 2017.

Уређује: редакцијски одбор: Радојка Поповић - уредник, Ненад Ковачевић, Верица Туцовић, Мирјана Петровић, Ана Милошевић, Богдан Дамњановић, Зоран Јеремић, Александра Гловацки.

Тираж: 500 примерака · Штамп: Графопронт, Ужице